

tic odolasku broda u luku i iskrcavanju tereta, sud bi možda zauzeo i drugo stajalište, naime da zastara počinje teći od dana navodnog dolaska broda.

V.F.

VIŠI PRIVREDNI SUD NR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 14.XI 1961.

Vijeće: dr Ernest Vajić, Gabro Badovinac, dr Branko Jakaša

Prijevoz kamionima - Klausula u ugovoru da će vozarinu platiti primalac ne isključuje pravo vozara da traži naplatu vozarine i od pošiljaoca - Ipak vozar mora prvenstveno pokušati naplatu od primaoca, ali ne mora svaki put retenirati robu - Primalac, i ako preuzimanjem robe prima na sebe obvezu da će platiti vozarinu u smislu tovarnog lista, ipak može staviti prigovor na njevu visinu. Primaoca ne obvezuje vozarina navedena u tovarnom listu, ako je ona unešena protiv principa poštenja i savjesnosti. Činjenica da su stranke koje su sklopile ugovor o prijevozu, za obračun visine vozarine citirale željezničku tarifu, ne isključuje mogućnost dokaza da je među njima ugovorena vozarina u paušalnom iznosu

Stranke su sklopile ugovor o prijevozu 35 komada željeznih stupova od Siska do Titovog Velesa. U ispravi je bilo navedeno da će vozarinu od dinara 164.000 platiti primalac. Međutim primalac nije platio punu vozarinu, već samo 81.633 d, s obrazloženjem da je težina prevezenih stupova iznosila samo 1/2 od one koja je u prevoznici navedena. Radi toga vozar tuži pošiljaoca za isplatu ostatka vozarine. Prvostepeni sud je tužbi udovoljio.

Drugostepeni sud je, rješavajući žalbu tuženika, prvostepenu presudu ukinuo, i predmet vratio prvostepenom sudu radi donošenja nove odluke.

Iz obrazloženja:

Pogrješno je pravno stajalište pobijane presude, koje nije sasvim jasno, no iz njega bi proizlazilo, da je pošiljalac robe, odnosno osoba koja je zaključila ugovor o prijevozu robe, kad je ugovoreno da prijevoz plaća primalac, u svim slučajevima bez iznimke, dužan platiti vozarinu /kao da nije uopće ugovoreno da prijevoz plaća primalac/. Pogrješno je i drugo pravno stajalište presude da je pošiljalac u obavezi da kod takvog ugovora plati vozarinu, u koliko je primalac ne plati, bez iznimke u svim slučajevima, nezavisno od toga iz kojih razloga vozar nije

naplatio vozarinu od primaoca. Ovakvo pravno stajalište nije u skladu s pravnim pravilima građanskog /imovinskog/ prava. Prihvatom robe i voznog odnosno tovarnog lista, primalac se obvezuje namiriti vozara u smislu odnosno tovarnog lista /pravno pravilo iz §-a 408 biv.hrv.trg.zak./. Ako dakle taj dokumenat predviđa da prijevoz plaća primalac robe, tada primalac prihvatom robe i odnosno dokumenta prihvaća uputu na plaćanje vozarine u iznosu te uz uvjete koji proizlaze iz samog teksta dokumenta, uz tumačenje toga teksta po principu poštenja i savjesnosti. Stoga je dužnost vozara da poduzme sve ono što je prema okolnostima konkretnog slučaja potrebno da osigura svoje potraživanje prema primaocu, odnosno i da ga od njega naplati u skladu s odredbama odnosno dokumenta. Obaveza primaoca je primarna, a obaveza pošiljaoca supsidijarna. On je dužan platiti samo onda ako vozar bez svoje krivnje nije u mogućnosti da se naplati od primaoca. Kad bi pošiljalac naprosto općenito u svim slučajevima odgovarao za vozarinu, klauzula ugovora zaključenog između njega i vozara, da vozarinu plaća primalac ne bi uopće imala smisla.

Po pravnim pravilima građanskog-imovinskog prava vozar ima pravo retencije robe dok mu se ne plati vozarina. Stoga treba razmotriti da li se nemogućnost naplate vozarine od primaoca imade pripisati propustu vozara koji nije retenirao robu. Po mišljenju ovog suda kod prijevoza robe kamionima u našem unutrašnjem prometu, kad je primalac privredna organizacija, ili koja druga pravna organizacija iz t.l čl.455 ZPP, propust vozara da retenira robu, osim u iznimnim slučajevima, ne treba smatrati propustom koji ga lišava prava da traži plaćanje vozarine od pošiljaoca, u koliko vozarinu ne uspije naplatiti od primaoca. Pretpostavka je ipak za odgovornost pošiljaoca, da vozar poduzme ostale nužne mjere za naplatu od primaoca, tako naročito da pravodobno podnese tužbu odnosno prijedlog za dozvolu izvršenja, postupajući pri svemu tome potrebnom urednošću i stručnošću.

Budući da je primalac, kako je već navedeno dužan platiti vozarinu "u smislu" dokumenta koji mu je predan tj. po tekstu tog dokumenta tumačenog u skladu s principom poštenja i savjesnosti pošiljalac odgovara vozaru za vozarinu /ili dio vozarine/, koja je među njima ugovorena, ukoliko vozar s obzirom na tekst dokumenta što ga predaje primaocu robe /a koji se tekst ne poklapa sa sadržajem zaključenog ugovora o prijevozu/ nije u mogućnosti da od primaoca naplati čitavu vozarinu.

Prema utvrdjenju pobijane presude među strankama je vozarina od dinara 164.00.- ugovorena paušalno tj. bez obzira na težinu robe koja se prevozila. Prvostepeni sud drži dokazanim da je težina robe u ugovoru o prijevozu navedena netačno /dakle neistinito/, jer nije prevezena roba u težini od 11.000kg nego samo 5.500 kg. Sud smatra da su stranke ovaj neistiniti podatak unijele u dokumenat zato što se radi o kabastoj robi, koja je nepodesna za prijevoz, i predstavlja opasnost za prijevozno

sredstvo, pa time povećava iznos vozarine. Po nalazu ovog suda ove tvrdnje prvostepenog suda nemaju nikakvog temelja u spisima, jer one ne proizlaze ni iz provedenih dokaza, a ni iz navoda stranaka. Ukoliko je tačno da su stranke navele neistinito težinu robe, ovakav postupak stranaka izaziva opravdanu sumnju da su stranke išle za oštećenjem primaoca tj. zatim da on plati vozarinu kao da je prevezena veća količina od one koja je stvarno prevezena.

Žalbeni sud ne prihvaća tvrdnje pobijane presude da je medju strankama ugovoreno paušalno plaćanje vozarine bez obzira na težinu robe u ugovoru, odnosno u prijevoznici, u kojoj je izričito navedena i težina robe, te je istaknuto da se primjenjuje "tarifa", odnosno "razred 1/a 1491" na relaciji od 905 km. Iz ovoga se mora izvesti da su stranke koje su stručne ugovorile vozarinu na bazi težine robe uz primjenu željezničke vozarine. U prijevoznici odnosno ugovoru izričito je predviđeno da se dopušta naknadni ispravak tarifne stavke, ako je pogrešno označena. Tuženik u žalbi i tvrdi da je tarifa bila pogrešno izračunata, što dokazuje potvrdom ŽTP, Osijek. S obzirom na stanje spisa nije moguće utvrditi da li se radilo o zabuni, ili je možda primijenjena viša tarifa takodjer u cilju oštećenja primaoca robe, kako je to već izloženo u vezi s naznakom težine robe.

S obzirom na tekst ugovora, a uz tumačenje istoga po principima poštenja i savjesnosti, primalac robe po nalazu žalbenog suda "u skladu" s prijevoznicom trebao je platiti vozaru samo vozarinu za stvarno prevezenu težinu robe, i to po onoj tarifi /razredu/ koja stvarno dolazi u obzir.

Iz ovoga ne proizlazi osnovanost tužiočeva zahtjeva, jer bi njegov zahtjev prema tuženiku bio samo onda osnovan, da je medju strankama doista ugovoreno da vozarina iznosi paušalno dinara 164.00, bez obzira na stvarnu težinu robe i bez obzira na to da li je u ugovoru navedena tarifa primijenjiva. Kako je već navedeno iz teksta citiranog dokumenta ovo ne bi slijedilo. Medjutim ova okolnost ne isključuje mogućnost da tužilac dokaže da je medju strankama zaključen ugovor takvog sadržaja, koji bi opravdavao njegov zahtjev na plaćanje paušalne vozarine u iznosu od dinara 164.00.-

E.V.